

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авчайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Як посієш, так пожнеш.

(X) Нераз звертали ми увагу нашої суспільности на те, що будуччина наша залежить в головній мірі від просвіти. Задля того вимагали ми все, щоби руска молодіж як найчисленнійше горнула ся до шкіл, а іменно до руских шкіл, де має нагоду побирати науку в рідній мові, де її виховують в народнім дусі, розбуджують любов до свого обряду, язика і народу. Громадний вплив рускої молодіжи до шкіл буде заразом незбитим доказом потреби руских шкіл і щораз дальшого їх засновуваня.

Коли розглянемо ся по руских школах, то побачимо, що в ostatnich роках справді зросло значно число рускої молодіжнї шкільної, що руску суспільність доволі широко вже обгорнула народна свідомість і рускі родичі в значній вже часті дбають про се, щоби свої діти вписати до руских шкіл і примістити їх в руских інституціях або в руских родинах і тим забезпечити їм народне вихованє. А коли найдуть ся в таких обставинах, що в їх місцевости або в цілій околиці нема ще рускої школи (особливо середної), то дбають бодай о те, щоби їх діти ходили на науку рускої мови та не відчужували ся від своєї народности і церкви.

Але на жаль є ще чимало таких руских родичів або несвідомих або байдужних, що не подбають як слід про народне вихованє своїх дітей. Коли часом яка підміщанка скаже, що їй все одно, чи її дитина дістане руске або польске свідомство, то сему не дивуємо ся, знаючи, як мало декуди дбає наша інтелігенція про справденне народне освідомленє селян а особливо міщан. Але сего не можемо зрозуміти і простити, коли бачимо, що рускі

святицики посилають свої дівчата на вихованє до Тешена, або до Вайсвасер, де діти не лише відчужують ся своїй народности, але й своїй церкві, бо і до св. тайни приступають не в своїм обряді. По важнійших осередках, як Львів, Перемишль, Станиславів подбала вже руска інтелігенція тамошня, щоби завести там рускі інститути або школи, а щож подумати про такого руского святицика, що приміщує свої діти не в рускім домі, а до того ще не подбає на стілько, щоби бодай записав їх до рускої школи, а лишає се волі домашнього наглядю, який не буде потягав за рускою школою. (Маємо тут на думці конкретні факти, які можемо назвати поіменно). Або що подумати про руского професора, що має в місці тут добру руску школу, про яку навіть красвий інспектор висловив ся з повним признанєм, а сей професор, з претенсією великого руского патріота, посилає свої діти до євангелицької школи, инший знов також патріот до приватного конвікту, а знов инший також патріот до приватної школи польської. Є се, лагідно сказавши, занедбанє народного обовязку, який мають рускі родичі що-до своїх дітей, і тому не дивуймо ся, коли маємо таку суспільність байдужну нераз в жизненних народних справах. Як дбаєш, так маєш, як посієш, так пожнеш! Не дивуймо ся отже, коли наша народна справа такою повільною ходою посуває ся вперед, не дивуймо ся, що при таких обставинах наші сусіди маловажать нас, а коли розходить ся о утворенє якої нової рускої школи, збувають нас таким аргументом, що нема до того дійсної потреби.

А на останку ще слівце відновіди п. А., авторови статей «Z Rusi» в «Czas»-і. Коли ми часом скартали такого руского патріота за занедбанє народного обовязку (що, або не послугував ся рускою

мовою, або дітий своїх не вписав до рускої школи і т. п.), називав се руским шовінізмом або тероризмом. Нехай же п. А. скаже нам, чи так само не поступають Поляки зглядом своїх, чи котрий з них післяв би дитину свою до рускої школи, або умістив в рускім домі чи інституті?!

Смерть анархістам!

Епідемія анархізму, яка розширила ся при кінці XIX віку, заставляє соціологів як знатоків карного права шукати за причинами сеї суспільної слабости та за успішними средствами заради. З усіх новітніх замахів виходить, що товчком до них, який спонукав одиниці з пожертвованєм власного життя кидати ся на короновані голови в скритоубійчих намірах, не були так дуже загальні, суспільні причини, як особисті, індивідуалістичні.

Передовсім стверджено, що анї убійник Карнота, анї цесаревої Єлисавети, анї теперішній убійник Гумберта не стояли в звязі з якимнебудь анархістичним кружком і не мали спільників. Найенергічніші пошукування і досліди підчас слідства в процесі Брешіого не достарчили доказів якогось заговору. Так само було і підчас процесу Люккеніого, так само і Казерія. Всі они, хотяй не крили ся з нічим що-до свого вчинку та з цілим цинізмом розповідали навіть найменші подробиці приготувань до замаху — заявляли спокійно і рішучо, що ділали з власної ініціативи і не мають жадних спільників.

Сї убійники належать до «самотних» фанатиків, які під впливом загального вражіння анархістичних теорій доходить до такого розстрою, що убійче діло видаєсь їм чимсь високом, пожаданым та успішним для анархістичних ідей. А що дивнійше, то у всіх них витворює ся віра, що їх діло буде епохальним, викличе переворот у теперішних відносинах, стане почином до великої революції. Не порозуміва-

8

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлєв.

II.

По двох літах.

(Далі).

Добрак пішов долів до передного огородця. Але ту сиділа лише панї Свободова і читала з календара.

— Радо вас витаю, пане Осипе, радо витаю. Ох, які ви добрі, що прийшли. Я ту саміська сиджу. Старий пішов у поле.

— Уже в дома. Я з ним прийшов. Зараз прийде ту. А де є панна?

— Буде за хатою в великім огороді. Вона там дуже любить сидіти і читати. Бідачка, нікого нема, її нудить ся. Закличу її.

— Звольте не трудити ся. Я піду сам по панну.

— Будьте так ласкаві. Вона любить сидіти вкінці огорода під каштанами. Там сидів було з нею небіщик Карольцо, дай ему Боже царство небесне! Там її знайдете.

— Зараз буду тутки.

— А се куди? — кричав Свобода у двєрох. Він держав під кожним раменем дві фляшки.

— Іду до задного огорода по панночку.

— Пождіть — вперед на привитанє? — Вложив фляшку між коліна, повертів корок коркотягом і — пумпе.

— Давайте шклянку, бо витече. Так, отсе пиво! Як мальмаз! Ну, пане Осип, на многі літа!

— Пятьдесять літ!

— Як Богу подобав ся. Але справедливо!

— За народ! — сказав молодець.

— Дай Боже! — докинув посесор і випив до дна. — А тепер ідіть по дівчину. Але лишіть пса тутки, аби нам не полонив цибулі.

Молодець здімив торбу і положив її на землю:

— Амідор, ту; лягай і не давай нікому!

Пес положив ся коло торби, а молодець пішов через подвірє задними ворітьми до великого овочового огорода. Позаду в куті стояло кілька розлогих каштанів і творило темне склепінє, через яке немов зелено-мальованими вікнами проблискувало золоте сонце. Туди зміряв молодець. Маня сиділа на малій лавочці і читала книжку, оперши голову руками. Почула

кроки, піднесла очи і зарумяніла ся. — Пане Добрак, се ви?

— Так, пані, приходжу по вас, просять вас до зьлтанки.

— Ви довго вже у нас не були, пане Добрак.

— І тепер таки так скоро не прийду.

— А се чому?

— Бо ви мене кличите: пане Добрак. А се мені якось ніяково. Кажіть мені: пане Осип, се буде мені милійше і так прийду знову. Цілий світ так мене кличе, кличе ви також так.

— Згода на те. Але й ви кличте мене так, як мене кликав Карольцо: Маню. Се мені також милійше.

— Добре! Я й без того не люблю компліментів. Тепер, панно Маню, сьмію просити? сказав і подав її рамя.

— Пане Осип, дуже радо. Подала ему руку і обоє пішли хідником до фіртки. — Пане Осип, чи ви прецінь згадуєте коли нашого Кароля?

Осип не відповів.

— Чому не відповідаєте?

— На таке питанє не маю відповіді. Щож у всіх... ви думаєте, що я кусєнь дерева? Аби мені брат умер, я не жалував би єго сильній-

ючись з анархістами і не працюючи між ними для ширення їх ідей, они хотять одним замахом подати їм все те, до чого они стремлять повільною дорогою пропаганди.

З сею думкою посьвати лучить ся також жадоба розголосу, геростратової слави. Всі за-суджені убійники інтересували ся живо, чи пишуть про них дневники і як висказують ся про їх вчинок. Їх тішило се, що з невидних робітників, они нараз стали героями дня. Підчас слідства они в своїх зізнаннях розводили ся над анархістичними теоріями, чванили ся своїми поглядами на суспільний устрій і реформаторськими комбінаціями, стараючи ся ними мотивувати свій замах, аби его поставити на педесталі загально-людських, геройських діл. Судову сацию опускає такий убійник звичайно з патетичною фразою: «Нехай живе анархізм!»

Цілком інакше заховував ся Бреші. Его ціле поведене відзначало ся спокоєм, посувеним аж до безличности. Навіть коли ему показали кулю, виняту з тіла короля, на якій ще накіпїла кров, Бреші оглянув на ній знаки, якими був позначив свої кулі, обертаючи єї так спокійно, як купець свій товар в склепі і сказав: «Так, се та сама». Не виголошував він ані промов, ані тирад, а заявив лише коротко, що сповнив убійство на королі з мести за насилля правитель-ства над людом підчас розрухів в Медіолянї. При сїм було найхарактеристичнїше, що Бреші, хотїя не стояв в звязи з анархістами, мав глибоку віру, що свїт стоїть тепер перед поро-гом великої революції.

Від свого вироку Бреші навіть не хотїв рекурувати, він опустил сацию зі словами: Ваш вирок менї обонятний; я переконаний, що не зблудив-ем, сповняючи мій чин і відкликую ся до будучої раволюції». Ся революція має, після него, вже ось-ось наступити і вивести его з в'язниці, як триумфатора.

Отже опираючи ся на сих психологічних даних, знатоки кримінального права провктують, щоби на будуче ограничати як найбільше всякий розголос при таких процесах, а передовсім вже згори відобрати надїю таким убійникам на які небудь події в будучности, що можуть ви-кликати зміну їх кари. Одиноким средством на се є кара смерти. Деякі держави знесли єї та завели замість неї доживненну в'язницю. Се кара богато лютїша, ніж смерть, але однак в сїм випадку, як се виказав процес Брешіого, не ви-старчаюча. Кара смерти була би добродїєм для него, але заразом і добродїєм для люд-скости, бо відобрала би ексцентричним фавта-стам всяку надїю на успїх їх святотатського ді-ла убивання коронованих голів.

ше: Бог менї свїдок. Таж ви се видїли самі. Я плакав на похоронї як баба. Я — а плакати!

Маня підїшла до рожевого корча і урвала ему піврозцвятий пучок.

— Затичїть собі сим капелюх.

— Не повинен я сего брати, коли ви мене так обидили.

— З вас не дуже елегантний молодець.

— Лісничий — а елегантний. Дерево му-сить бути добре, а політуру возьме чорт! — Но, затичїть менї капелюх!

Маня зняла ему капелюх, заткнула рожу за стяжку і вложила его знову на густі кучері молодця. — Так, а не глядїть так злобно.

— Дякую, Маню!

Маня здригнула. У перше сказав єї — Ма-ню, — без додатку — панно.

— Так ходїм!

Пішли в передний огород. На подвірїю сто-яла бричка. — Се хто приїхав? — запитала Маня.

— Не знаю.

— Ідїть в перед. Я зараз приїду.

Добрак підїшов до альтани. Там сидїв пан ад'юнкт з Будлина. Він з гори змїрив вхо-дячого. Свобода представив їх посполу: Всепо-важаний ц. к. ад'юнкт пан Вірфль, — пан Доб-рак, практикант лісничий.

(Далї буде.)

Українська інтелігенція в повістях Чайченка.*)

В декотрих своїх повістях, от як «Соняшний промінь», «На роспутті», «Зустріч», «Байда», «Не-покірний» і др. Чайченко дуже правдиво з'о-бразив українську інтелігенцію з боку просвіт-но-національних змагань і суспільного побуту. Але перше чим перейти до самої інтелігенції в повістях д. Чайченка, скажемо дещо про на-род, про відносини між народом та інтеліген-цією, позаяк се теж в значній мірі характери-зує нашу інтелігенцію.

Про відносини між українським народом та інтелігенцією, про погляд інтелігенції на на-род д. Чайченко одзиваєть ся не дуже добре, хоч і правдиво: «Народ та інтелігенція (на Україні) се два ворожі табори», каже він, «Сьо-му істїють історичні причини: Пан так довго панував над мужиком, так довго силкувавсь одрізнити ся від його усякими способами, що як те пановання минуло ся, як не стало пана й мужика, а стали інтелігенція та народ, то сей народ не кинув бачити в інтелігенції пана, во-рога. І той погляд, що мав народ на обмоска-леного довгим рядом історичних обставин очор-тїлого мужикові пана, переносив він і на вся-кого інтелігента, хоча-б він і не одрізвивсь од народу мовою» (Сон. промінь 81). Народ та ін-телігенція завжди воюють між собою. А воюю-чись вони ніколи не їмуть віри один одному.

Окрім сього мужик має ще один погляд на пана.

Пан панував і панує над мужиком ранїше у старовину правом, а тепер богатством, осві-тою. «Розумїючи, що панувати краще, ніж бути під пануванням, мужик силкуєть ся лїзти в па-ни, хоч і ворог пан, але мужик бачить, що пан розумнїший, освіченїший від його. Ось через що народ звик уважати мову, котрою балака-ють пани, та одежу, що они носять, за вищі, кращі мову та одежу і переймає їх» (Сон. про-мінь 83). Народ часто називає свою мову «му-жичкою», а російську «панською»; він звик ду-мати, що його мова се прикмета неосвіти, ко-тру треба кинути, як що хочать бути освіче-ною людиною. З освіченим чоловіком селянин завжди силкуєть ся балакати по російському. Се треба сказати особливо про молодїж-школя-рів, що поздавали у школі екзамєн, про салда-тів та про тих, що найблизче стоять до панів, се локаї, покоївки, куховарки, економічні при-кащики і ті, що вже хоч трохи «напанились» крамарі, шинкарі та глитаї (Сон. пр. 83). Такі то люде і служать провідниками в народ «кох-ситцевих», «жакеток» та «пальт», таких поетич-них пісень, як «По вулице маставой — Шла ді-виця за водою», або «Новїй вітер — вітерок — Іс трахтиря в погрібок» — «Там бугилки шеве-лять ся.—А стахани говорять» (Сон пр. 16). І так, ми бачимо, що народ, від котрого можна було-б ждати, щоби він заховав у собі наш національний скарб — мову, звичай, поезію — теж дуже об-москалив ся, а через то і зопсував ся. От що наприклад пише про народ Семену Лісовському, свому другу, Марко Кравченко, головна дієва особа в повісті «Соняшний промінь»: «Я зов-сім не того сподївав ся. Досї я уявляв собі про-стий народ так, що він заховав у собі наш національний скарб — нашу мову, звичай, пое-зію. Але замість поезії я почув «Іс трахтиря в погрібок»; замість щиро-народної мови — ла-ману мішанину. Про звичай не знаю, але все, що бачив, доводить, що й вони не вдержались. І цей шинк і ця розмова парубків про дівчат, і ці дівчата, що співвають таких пісень... Сумно Семене, сумно... (16 стр.). Такий-то український народ! Що треба сказати про так звану інтелі-генцію? Народ завжди істїє під впливом інтелі-генції, як розумнїшої і освіченїшої. Певне, як би українська інтелігенція була справжньою українською, національною, то і народ був би таким же; як би народ міг почути, як балака-по українському інтелігенція, як би інтелігенція жила по селах та заходила ся коло освіти на-родної — тоді-б тільки зникнули усї оці не-симпатичні з'явища, тоді-б не було цих пісень, що їх названо вище. Але чиж можна сказати

це про нашу інтелігенцію, чи можна назвати нашу інтелігенцію українською?

(Далї буде.)

З політичного поля.

Коли вже стало відомо, що президент мі-ністрів, др. Резек хоче відвернути внутрішню кризу розв'язанем парламенту, стали деякі часо-писи підносити можливість, ба навіть конеч-ність димісії деяких міністрів. І так передов-сім чеські дневники стали доказувати необхїд-ність димісії чеського міністра др. Резека. Мало би се бути зазначенем згідного становиска з молодоческим клубом. Але хотїя розв'язане державної ради стало конечним з причини мо-лодоческого клубу, то однак не є оно звернене против чеського народа, а є лише пробою уздо-ровлення парламенту. Ще більше чеська праса підносить, що розв'язане парламенту є для Че-хів дуже на руку. Тому нема причин, які спонукували би др. Резека до димісії, тим біль-ших, що его присутність в міністерстві як зна-тока чеського шкільництва та добре поінфор-мованого політика в чеських ділах є дуже пожадана для др. Кербера. Др. Резек умів ви-робити собі повне довіре у президента міністрів а що не посїдає его в сїй степені в радикаль-нім молодоческїм клубі, се ще не може свід-чити проти него. — Другим кандидатом до ди-місії називають німецькі часописи польського мі-ністра др. Пентака. Після їх донесень др. Пен-так має боронити ся всіма силами проти роз-в'язаня ради державної, а коли его змаганя, ра-зом з президією польського «Кола», не здер-жать сеї події, то міністер подаєть ся до димі-сії для зазначеня відпорного становиска поль-ської делегації і нещирого поступованя кабінету, котрого шеф др. Кербер давнїше запевняв пу-блично, що «на всякий спосіб» правительство не думає навіть про розв'язане державної ради.

Кн. Филип Орлеанський оголосив в Soleil-ю письмо, яке є немов програмою для роялістичної партії у Франції. В сїм письмі сказано між ин-шим: Я ставав в обороні армії, яка є знаме-нем чести Франції. Перестерігаю перед космо-політизмом жидів та масонів; они є загрозою і ганьбою краю». Відтак говорить претендент до французского королівского престоло, про конеч-ність децентралізації адміністрації, яку може доконати лише сильна власть. «Тільки я — ка-же — є в силі дати животворну силу містам і провінції та видерти Францію з утїску адміні-страції, яка задавлює тепер край, бо лише від королівської власти зависить децентралізація. Заразом дякує князь редакції Soleil-я за уря-джене анкети що-до привернення французкої мо-нархії. У сїй анкеті звїсний повістеписатель Павло Бурже заявив ся за монархічним устро-ем. Взагалї ся ідея набирає у Франції популяр-ности.

Ще перед тижнем, як донесли телеграми, льорд Робертс оголосив анексію Трансвалю. Вже від тепер має згинути з карти землі давна боерска держава, а натомість цілий полудневий причілок Африки одержить назву «кольонїй велико-британської корони». Але чи не за скоро спокусив ся Робертс о щуку, якої ще в саку не має. Бо прецїнь Англичане ще не заявили і поло-вини Трансвалю. Про теперїшні сили Боєрів о-голошує Köln. Ztg. приватний лист з Йоганес-бургга: Боєри ніколи не мали більше, як 35.000 людей; а коли Бота ще тепер має третю часть з того, то вже богато. Однак се певне, що сї послїдні оборонці вільности мають достатком живности і воєнних потреб та коли схочуть ся боронити, то Англичане будуть мали ще богато клопоту. Англичанам доскуляє війна немало. Ви-стане подати цифру з'ужитих в сїй війні коний, яку подають офіцери Робертса на 91.000, сло-вами: дев'ятьдесят один сясячий коний, щоби в приближеню означити кольосальні страти, які Англія понесла в полудневій Африці».

Англія немов в якїсь хоробі дістає галю-цинацій якогось внїшнього нападу. Війскові і маринарські власти працюють шильно, щоби при-способити край до оборони на суши і на морю. Комісія для краввої оборони, яка до тепер за-перечувала всяку можливість небезпечности для Лондону, робить тепер приготования на слу-

*) Чайченко т. 1-й Оповіданя, т. 2-й Соняшний промінь, т. 3-й На роспутті.

чай, коли-б Англії віднято довіз живности. Береги Тамізи і Медвайн укріплено насипами, баштами і заставами поперек ріки, а надто будуть величезні шпікліри на збіжжя, призначене для краввої оборони. Для резервової флотії уряджують в Портланд і Портемут великі склади угля, які потрібні також з причини часто вибухоучих страйків в копальнях. Взагалі багато тепер говорить ся в Англії про можливість постороннього нападу, а стратегіки успокоюють загальну опінію тим, що в разі війни неприятель не потребував би аж облягати Лондон, тільки розбити англійську флоту на Середземнім морі, а Англія без довозу живности не вижила би довше як шість тижнів.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Адріяна, Наталії; рим.-кат. *Рождество Пр. Діви.* — В неділю: гр.-кат. Пімена; рим.-кат. Горгонія.

— **Родимці!** Присилайте фанти для дяківської лютотерії! Купуйте льоси! Фанти належить посилати до канцелярії дяківської лютотерії, Львів, Коперника ч. 36 на руки Вир. О. М. Яцковского; гроші до дирекції «Народної Торговлі», Львів, Ринок 36. — *Комітет.*

— **Іменована.** Міністер справедливости іменував судовими ад'юнктами аскултант'в: Корнелія Поповича для Садлгури, Ферд. Гердегена для Підгаєц, Стан. Спендаковського для Копичиньць, К. Білінського для Буковска, В. Фелікса для Березова, Олександра Салаяка для Золотого Потока, Л. К. Радванського для Бурштина, Лаврентого Заградника для Вишнівчика, Ж. Плянера для Турки, Йосифа Здерковського для Глинян, Юліяна Романчука для Товстого, Р. З. Юдейка для Борщева, Ол. Гільбріхта для Буска, Атаназія Федоровича для Путіллї, Антона Янковського для Борщева, І. Щепанського для Городенки, А. Ст. Отогана для Войнилова, В. Ант. Бальдівого для Гусятина, Лукіяна Чирняньського для Скалату, др. Ед. Вибірала для округу вишого суду краввого у Львові, Ем. Купаренька для Кімполонгу, др. Альф. Регіуса для Заставни, др. Г. Перльштайна для Селетина.

— **Русий народний театр** приїздить на дніх з Городка до Львова, де дасть 12 представлень в сали товариства «Gwiazda» при ул. Францієвській ч. 7. Перше представлення відбуде ся в второк, 11. вересня с. р.

— **Москвофільське калчане рускої мови.** Що раз частійше можна у нас подибати ся з намаганем наших москвофільів на московщину, а позаяк они не вміють як слід по московски, то бодай деякі слова вихоплені з московщини (да, вот і т. п.) примішують до нашої мови (як урльонник жовнярську німеччину) і тим заявляють прилюдно своє москвофільство. Отаке довелось мені недавно в дорозі. На стації Яремче всідає до мого відділу жєницина (она грає ролю меценатки і протекторки перемського Інституту дівочого) з дівчиною. «Тішу ся, щосьмо не опоздали», були перші єї слова, висказані до Ташеньки. «А еколько єще стації до Львова?» спитала відтак. Треба було покріпати ся в дорозі і сягнула до свого клучочка. «Кушай, кушай, Ташенька», приговорювала до дівчини. А Ташенька також хотіла пописати ся московщиною і глянувши у віконце промовила: «Красная ночь», не тямлячи, що се значило би червона ніч! Серед такого каліцтва рідної мови поїзд наблизив ся до Львова, треба було збиратись. «Маеш перчатки?» спитала знов Ташеньку. Мабуть не знала або забула вже етишок Данила Млаки «Рідна мова» та народну приповідку, що погана птиця, що своє гніздо каляє!

— **Поміч для потерпівших від повені.** Депутация маршалків повіт. рад під проводом п. Матковского була оподі на авдвєнциї у намісника і дізнала ся, що намісництво одержало від центрального правительства у Відни тимчасову заемогу 500.000 корон для розділення поміж потерпівших. Намісник видав вже обіжний до староств, щоби порозумівши ся з повітовими відділами предложили внесєня що-до розділу тих запомог. Коло 18. с. м. розпічне ся роздаване запомог. Після заяви намісника державний скарб має незабаром означити запомогову суму в дорозі цісарського розпорядження, при чім заявив, що запомогу буде ся розділяти не в готівці лише в зерні на виживлене або засіви, в матеріялах на відбудованє домів, а решту ужє ся на приверненє комунікації і обезпеченє поодиноких місцевостей від заливів. — Депутация маршалків повітових рад під проводом Яворекого удає ся дня 7. с. м. на авдвєнцию до президента міністрів.

— **Концерт п. Модеста Менціньского** відбуде ся в Стрию на другий тиждєнь.

— **3 Тернополя** доносять: До тутешної рускої гімназії вписало ся сєго року до І. класи 101 учеників (2 відділи), до ІІ. класи 80 учени-

ків (2 відділи), а до ІІІ. класи 52 учеників — разом отже 233 учеників.

— **Коровай в дарунку послови.** В Бативєзі, брідського повіта, відбувало ся весіле, на яким дружба, Петро Патан, вніє «многая літа» в честь посла сєго повіта п. Барвіньского, а молоді, Семен Хомяк і Дарка з дому Мелничук, староруским звичаєм принєсли в дарі коровай на руки присутного там п. Данила Шеремети і просили вислати послови Барвіньскому.

— **Дирекция державної школи промислової у Львові** оголошує, що вписи учеників і учениць на шкільний рік 1900/901 на цілоденну науку, іменно на відділах: будівляного столярства, мебльового столярства, токарства, будівляного слюсарства, артистичного слюсарства, різьбарства, декорацийного різьбарства, гафтарства, коронкарства, як також на науку денну, але лише в деяких дніх і годинах тижня, будуть відбувати ся: в суботу дня 15. вересня і в понеділок дня 17. вересня с. р. від год. 9—12 і від 3—5 в шкільнім будинку (ул. Театральна) в сали засідань на І. поверєї.

— **Вибори на Буковині.** З Черновець доносять, що при вчерашнім доповняючім виборі до сойму з тамошного міського округу вибрано 954 голосами на 957 голосуючих Штравхера, посла до ради державної.

— **Цвітти на церковних олтарях.** Причиною огнів по церквах бувають нераз приокраси з паперових або полотняних цвіттів, понаставлювані на олтарях. Добре було би, щоби всі штучні цвітти, призначєні для окраси церквий, роблено з бляхи. Хосєн з того був би подвійний, бо раз, що були би тривкіїші, а по другє, не могли би запалити ся від свєчки.

— **Зі статистики цивільної служби державної.** Місячний видаваний ц. к. статистичною центральною комісєєю подає в остатнім зошиті подрібне справозданє з реформ, які перевєдено в Австрії на поли цивільної служби державної за остатніх 10 літ. Межи иньшим находимо там дати, о скілько за сєй час побільшило ся число урядників. Отже в 1900. р. є о 29.512 урядників більше, чим було в році 1890, а коли видаток на платні урядникам вносив в 1890. р. 83,452.148 корон, то тепер вносить 168,991.881 кор. річно. В низше наведєних числах перше означає число урядників в 1890. р., другє в сїм році, а в скобках подана сума річної плачі в 1900. р. в коронах. Рада державна, суд державний, міністерияльна рада і найвисший трибунал 60—106 (663.684); міністерство внутрішних справ 3469—4736 (14,619.986); міністерство краввої оборони 123—214 (670.201); мін. просвєти 5081—6650 (27,724.907); мін. скарбу 8712—15.409 (18,318.490); мін. торговлі 10.512—11.439 (26,038.624); мін. рільництва 824—1020 (3,445.702); мін. залізниць —14.491 (25,880.890); мін. справедливости 6991—11.103 (32,639.274); найвисша канцелярия рахункова 46—51 (251.000); заряд державного довгу 85—104 (522.832).

— **3 манєврів.** З Хоросткова доносять: «В Хоросткові, де крім пиншого войска, відбуває вправу також ІІ. полк артилерії, приключила ся дня 2. с. м. така подія: Селянин В. Процак, у якого стояли кватирую 4 артилеристи, доніс командуючому капітанови, що фірєр, жид, бив, копав і знуцав ся над одним з закватированих у него вояків. Се було причиною, що фірєр разом з иншою «старшиною», починаючи від п. фрайтра аж до п. фельдєбля, називали єго хамом, мургою і т. п. Коротко кажучи, не перебирали в словах. А йшло їм се гладко; пізнати було вправу і фахове знанє під тим зглядом. Але на тїм не покінчило ся. Бідного селянина тягали за волосє, биля по лиці і голові, а вкінци на приказ п. фірєра відставлено єго під ескортою 3 вояків з обнажєними шаблями до капітана. Сєй по вислуханю цілої справи, представленої єму в цілком иньшїм свєтлі, мимо сєго казав селянина увільнити. Щож на се висші власти?»

— **Злодійска совість.** Межи волоцїгами і злодіями в Варшаві є деякі, що уміють при крадіжї політикувати. Оподі хтось украв у властителя купелевого заведеня на Вислі, Івана Паржницького, 850 рублів готівкою і всі дорогоціїнности. Другого дня одержав Паржницький пакет, в яким находили ся всі украдені єму дорогоціїнности, 100 рублів і лист з такою заміткою: «не хочу, щоби ви лишили ся без копійки».

— **Різня в Армєнії.** Вже від місяця ходять вісти по Европі, що в Армєнії згнуло кількєсот осіб під палками розбійників, але правдивість сих вістий доперва тепер потверджєно урядово. Англійський консуль в Вані доносить, що не розбійники, але регулярні турецькі войска допустили ся брутальности на безборонних Вірменах в сєлі Спаганк в сєсуньскім округі. Консуль звидів місце страшного злочина в три тижні по єго довершеню і найшов ще около 100 людських трупів, на яких остали слїди страшного знуцання над ними. Турки витягали з домів мушцини, жєнщини, діти і старцїв, обтинали їм руки, ноги, носи, уха, дерли з них живцем шкіру з плечий, щоби дізнати ся, де Вірмени заховали гроші і оружє. А коли дізнали ся, що хотіли, вєзали

нешасним руки і ноги та вкидали їх до огню, вбивали на палі, а опієля підкладали під ними вагру. Щєсливі були єї, що їх відразу застрілено або зарізано.

Турецьке правительство невдоволенє, що англійський консуль в Вану і французський віцєконсуль з Діабєкіру були свєдками місєя різні в Спаганку, зарядило на них напад розбійників, але они оминули місце нападу і донєсли Европі про цілу подію.

— **Паперові гроші в Китаю.** Від непамятних часів китайські банки видають паперові гроші, але курс їх ограничає ся лише на поодинокі міста. В наслідок того, що в Китаю є множество банків, бо кождому там вільно собі засновати банк без призову держави, тому і паперових грошей там не дочислив би ся. Часом в однім місті буває кількєсот банків, а кождий з них видає свої гроші. Замішанє отже може наступити дуже легко, але ще лекше можна підроблювати гроші. Китайці не журять ся тим, бо маючи банк в тїм самім місті, можуть кождої хвилі справдити, чи даний банкнот є правдивий чи підроблений. Банки знова мають спосіб, як контролювати такі гроші. На чистім берєзі паперових грошей прибивають ріжні печатки, виписують слова, рєчєня, а опієля перетинають їх по середині і таким чином можуть в данім случая ствердити, чи банкнот є правдивий. Однак в Китаю находять ся вже такі штудєрні фальшивники грошей, що і сєй спосіб на нічо не придав би ся. Проти них хоронять ся банки в той спосіб, що платять їм постійну пенсию за прирєченє, що не будуть підроблювати гроші. Се середство є успішнїше, як передавати фальшивників судови, бо найчастійше фальшивники перекупувають мандаринів і виходять зі суду ціло.

Телеграми.

Відєнь, 7. вересня. Вчєра пополудни відбула ся кількагодинна рада кабінєтова під проводом д-ра Кербера. На авдвєнциях у цісаря були гр. Голуховский і міністер краввої оборони гр. Вєльзєреггаймб.

Відєнь, 7. вересня. Надіють ся, що вже завтра появить ся в Wiener Ztg. декрет, розвязуючий державну раду. Зачувати, що нові вибори мали-б відбути ся в сєй спосіб, щоби вже в сїчєні слїдуючого року могла зібрати ся державна рада.

Ясло, 7. вересня. В понеділок вечером приїдуть заграничні військові аташе: німецький ротмієр фон Більоф, італійський підпоручник дель Маєстро, російський підполковник фон Рооп, англійський полковник Вардроп, французський капітан де Лягвіш, шведський майор гр. Розєн, сербський підполковник Антоніє, турецький бєй Наріф і іспанський підполковник дон Цєнтано.

Льондон, 7. вересня. Корєспондєнт Daily News доносить з Одєсси, що цісар Вільгєльм має намір відвідати царя на єго замку в Спалі.

Рим, 7. вересня. Вчєра відкрито міжнародний конгрєс студєнтів католицьких університєтєв. Між 200 учасниками є 160 Німцїв, а також учасники з Авєстрії і Швайцарії.

Льондон, 7. вересня. Бюро Райтера доносить, що в Кантові змагає ся несупокій. Взагалі проповідать Китайці на 8. с. м. початок великого, загального повстаня.

Париж, 7. вересня. Генєрал Фрат телеграфує з Пєкіну, що вивідуюча служба союзних військ перешукала цілу околицю в проміри 30 кілометрів і піде не найшла узбровних Китайцїв. Людність повертає до звичайних занять.

Льондон, 7. вересня. Standard доносить, що Англія, мимо послїдних пропозицій Росії, щодо вицїфання військ з Пєкіну, зарядила дальші висилки військ до Китаю.

Царгород, 7. вересня. Военний корабель «Електрия» переплинув через Босфор з російським військом, призначєним до Китаю.

Льондон, 7. вересня. До Daily News доносять з Лявренцо під д. 4. с. м.: 31 скринь золота, належачогого до трансвальского правительства і одєн малий, паровий корабель з 50.000 міхами муки для трансвальского правительства, прибули сюди. Президент Крієр правдоподобно опустить вітчину; для него є вже приготовлені два кораблі. Президент мав вислати протєст до лорда Сєльсєрє у відповідь на проклємацію анексії Трансвалю і з таким самим протєстом звєрнути ся до всіх європейських держав.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6:25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		1:53	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
6:46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк		2:08	6:43	до Станиславова, П. двисокого, Потутор
7:45	з Янова		8:30	6:35	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		2:55	8:40	до Скольного, до Лавочного (1. зип. до 15. вер.)
8:00	на дв. головний			9:15	до Янова
8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия			9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.
8:15	з Сокаля, Рави рускої			9:42	дв. гол.
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		2:55	9:55	до Чернівців, Станиславова
11:45	з Ядослава і Любачова			10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)			1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не-
12:55	з Янова			2:15	дїлі і свята
1:15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1.			3:05	до Брухович від 13. мая до 15. вересня
	черв. до 15. вер.			3:15	в недїлі і свята
2:20	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)			3:26	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.			3:30	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
	на дв. голов.				до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
					до Ряшева, Хирова, Любачова
1:45	з Кракова				
	з Чернівців, Іцкан				
	з Сокаля, Белзця і Любачова				
6:00					
Ніч			Ніч		
7:24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		6:10	до Станиславова	
8:28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.	
8:50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.		12:40	а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно	
9:28	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.		6:30	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
			6:50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
8:40	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова		7:10	до Тернополя дворець головний	
2:31	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор		7:33	дворець Підзамче	
12:20	з Лавочного (Пешту) Хирова		7:25	до Сокаля і Рави рускої	
	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		7:48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	на дв. голов.		9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.		2:51	10:40	до Чернівців і Іцкан
	з Підволочиск на дворець Підзамче			10:50	до Кракова, Відня, Варшави
	на дворець головний			11:00	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
				11:25	дв. Підз.
				4:15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора
				4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗАМІТКА: Гога нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

купує і продає
всякі
папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім кур-
сі денним не числячи ніякої
провізії.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Віросв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариятам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зваряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „ „	
„ спеціальна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 „ — „	
„ емерітальний	18.166 „ 60 „	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услія обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1899 року вивосили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра» приймає Банк красвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Терребовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язиці. Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.

«Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, рикок ч. 10. (дїм «Просьвіти».)

Товариство взаїмного кредиту
„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, рикок ч. 10
— (дїм «Просьвіти») —

удїляє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації удїляє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведење ритовниче малярства шильдів.
відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шашіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптеки Вп. Миколяша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіальних. Шильди мальовані на шклї, дереві, блясі та полотні. Всїлякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камях, печатки, штанди, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та ліберії. Марки печаткові, блячки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабловни. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

Всілякі
КУПОНИ
вильсовані
цінні папери

виплачує без потрученя
провізії або конгів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного.